

194JUNY
2013

NARENDRA MODI primer ministre indi l'any 2014?

Nicolás de Pedro, investigador principal, CIDOB

El ministre en cap de l'Estat indi de Gujarat, Narendra Modi, encapçalarà la llista del Bharatiya Janata Party (BJP) en les eleccions generals de maig del 2014. L'executiva nacional del BJP, principal partit de l'oposició i d'ideologia nacionalista hindú, l'ha nomenat cap del comitè nacional de campanya. Això no implica que, després de les eleccions, sigui necessàriament el candidat del partit a primer ministre, però si obté un bon resultat, ningú dubta que ho serà. S'aclareix així una incògnita amb la qual s'estava especulant des de fa diversos mesos, particularment des de la victòria de Modi per tercera vegada consecutiva en les eleccions en l'Estat de Gujarat, al desembre del 2012. Modi és el personatge polític del moment i una figura clarament en ascens, però genera controvèrsies serioses. Els seus entusiastes seguidors estan convençuts que marcarà una època i llançarà l'Índia, definitivament, per la senda del creixement i la liberalització econòmica. Els seus detractors, contràriament, temen que alteri les bases seculars i plurals sobre les quals s'ha construït l'Índia contemporània.

Modi és, probablement, el candidat més competitiu que pot oferir el BJP, però provoca divisions, també, dintre del partit. El seu nomenament ha provocat l'abrupta renúncia de Lal Krishna Advani, líder fundador del BJP i artífex de la seva consolidació com a alternativa de govern, de tots els seus càrrecs en el partit. Sota el lideratge d'Advani, el partit va passar de 2 diputats l'any 1984 a 182 el 1998, la qual cosa va possibilitar el primer govern del BJP amb Atal B. Vajpayee com a primer ministre. Amb la seva renúncia, ja veurem si definitiva, el que hauria de ser un primer pas del BJP cap a la conquesta del poder a Delhi s'ha transformat en una crisi de partit. Advani no s'ha referit explícitament a Modi, però el seu advertiment del risc que suposa que el partit esdevingui captiu d'un individu i la seva «agenda personal» anava adreçat clarament a ell. Els enfrontaments aferissats amb els membres del partit no són nous per a Modi, que, no obstant això, intentarà minimitzar i obviar la renúncia d'Advani, qui, per cert, té ja vuitanta-cinc anys.

Però el veritable desafiament per a Modi és fora del partit. L'eclosió de partits regionals i de casta ha fragmentat el panorama polític indi i són necessàries grans coalicions, de més de deu partits, per formar govern. La idoneïtat i la capacitat d'un candidat com Modi, caracteritzat pel seu fort personalisme i perfil safrà, color tradicional del nacionalisme hindú, per aglutinar una coalició àmplia i extensa

resulten dubtoses. Per molt que la seva sola menció irrieti els seus simpatitzants, el nom de Modi està indissolublement lligat a l'esclat de violència comunal que va sacsejar Gujarat el març de 2002 i que es va saldar amb diversos centenars de morts (que oscil·len entre els 1.000 i els 2.500 segons les fonts), majoritàriament musulmans, encara que també van morir i van perdre les seves cases i negocis dotzenes d'hindús.

El més preocupant d'aquells successos, l'episodi més greu de violència religiosa des de la partició l'any 1947, va ser la passivitat i les sospites de connivència policial i governamental. Els agressors hindús es van mostrar ben organitzats i proveïts, fins i tot amb censos que els van permetre identificar i trobar les seves víctimes. Hi ha hagut moltes denúncies públiques sobre la suposada simpatia, si no complicitat, de Modi, ministre en cap de Gujarat ja el 2002, amb els responsables dels avalots. Judicialment, mai no s'ha provat res, però el que es revela com un fet incontestable és que, si més no, va fer poc per detenir la violència. De fet, pel seu paper en aquells dies, Modi segueix subjecte a restricció de visat per part dels EUA, la qual cosa pot plantejar algunes paradoxes geopolítiques si continua el seu ascens cap al poder a Delhi.

El fenomen Modi arrossega una onada d'entusiasme que va més enllà de Gujarat i, malgrat el que va succeir el 2002, supera barreres religioses, regionals i de casta. Milers de simpatitzants fan campanya permanent per ell a Twitter, en consonància amb el títol que li donen els mitjans de «rei de les xarxes socials». Modi aposta per mecanismes innovadors per fer campanya, incloent-hi un marxandatge completament centrat en ell (al més pur estil nord-americà) o l'ús d'hologrames amb la seva figura en 3D en els mítings. El seu missatge s'adreça a una audiència àmplia i transversal i se centra en el creixement econòmic, la lluita contra la corrupció i el bon govern, és a dir, els principals assumptes en l'agenda política domèstica. Els seus adoloradors parlen ja del *Muditva* com a nou paradigma del BJP, en paral·lel amb l'*Hindutva* (*hinduïtat*), tradicional eix ideològic del partit. A més, per la seva insistència en la necessitat de reduir el volum del govern, l'equiparen amb Margaret Thatcher. Precisament, en el moment de la mort de l'antiga primera ministra britànica l'abril d'aquest any, Modi oferiria una conferència a Delhi centrada en el seu lema «Minimum Government, maximum governance» cosa que va portar algun columnista entusiasta a parlar d'una connexió *kàrmica* entre tots dos dirigents.

Però el més rellevant i interessant del fenomen Modi és la seva aparent capacitat per galvanitzar el suport de les classes mitjanes urbanes de cap a cap del país. Per a molts representants d'aquesta nova Índia, Modi significa l'esperança en un govern diferent i la possibilitat de crear una mena d'*Indian dream* a l'estil del somni americà. Modi, que basa la seva popularitat en els alts índexs de creixement a Gujarat sota el seu mandat, ha sabut cultivar la seva imatge de gestor eficient, de lluitador incansable i creïble contra la corrupció i d'apostar decididament per la meritocràcia. És a dir, tot allò que alimenta la irritació de molts ciutadans indis amb el governant Partit del Congrés, llastrat per la paràlisi, els grans escàndols de corrupció i la falta d'alternatives aparent (i de discurs) més enllà de la dinastia Nehru-Gandhi.

Fer prediccions electorals a l'Índia és, no obstant això, un assumpte complicat i aventurat. Els pronòstics van fallar estrepitosament l'any 2004 i el 2008. El fenomen Modi és sòlid, però encara és una incògnita el seu impacte més enllà de Gujarat i de les grans ciutats. A més, queda per veure quina serà la resposta del Partit del Congrés, al qual amb freqüència se sol donar per mort, però que gairebé setanta anys després de la independència, continua essent la principal força política del país. Tot apunta al fet que Rahul Gandhi, fill de Sonia Gandhi, actual presidenta del partit, serà el candidat en les eleccions del 2014. Rahul, tanmateix, segueix essent elusiu i enigmàtic sobre les seves intencions. Però l'escenari somiat per la premsa índia, un enfrontament Modi-Gandhi, està cada cop més a prop de fer-se realitat.